

Nrs. 7 en 8 | Zomer 2010 |

31ste jaargang

verschijnt niet in augustus

P 408.654

*Verenigde Protestantse
Kerk in België*
vpkb.be

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Vergeven	blz. 3
Rechten van de mens	blz. 3

In het vizier

Europa	blz. 4
Essenenbrood en vollerijstspaghetti	blz. 8
"Als ik bid..." (6)	blz. 10

Boekbespreking

Toen onze wereld christelijke werd	blz. 6
------------------------------------	--------

Allerlei

PROVOR vzw	blz. 7
------------	--------

Recepten

Vis-tajine met tomaten	blz. 7
Essenenbrood met spiegelei en sla	blz. 8
Vollerijstspaghetti met fijne groenten	blz. 9

Uit de coördinaties

Beweging en tegenbeweging	blz. 12
Studiefonds : Ik help een kind	blz. 13

Aankondigingen

Tentoonstelling Gent	blz. 14
Nieuwe CD	blz. 14
Jaarboekje 2010	blz. 16
Geuzenfeest	blz. 17
Concert in Menen	blz. 17

Van hier en daar

Henry Dunant en protestants België	blz. 15
------------------------------------	---------

Oecumene

Tweede Oecumenische Kirchentag	blz. 18
--------------------------------	---------

Uit de redactie

De zomer staat weer voor de deur! Zon, rust, vakantie. Na de donkere tonen van het vorige nummer leek het ons als redactie tijd om andere tonen aan te slaan: vreugdevollere.

Ook hier weten we ons op bijbelse grond: "Welaan dan, eet uw brood met vreugde en drink uw wijn met een vrolijk hart want als gij dit doet, dan heeft God dit reeds lang zo gewild..." (Prediker 9:7). Her en der verspreid over dit nummer treft u dus recepten aan voor een lekkere maaltijd. We hebben culinaire specialisten in eigen huis! Maar dat was ons niet genoeg: Dit pleidooi voor 'lekker eten' moest volgens ons toch wel gekaderd worden binnen een bewuste omgang met de natuur en ons eigen lichaam: gezondheid, welbevinden en de daarmee samenhangende vragen. Redactielid Ernst Veen laat ons daarom kennismaken met de *homo energeticus* van dr. Peter Aelbrecht.

Mocht het u allemaal toch te luchtig zijn (of te zwaar op de maag liggen), dan hebben we ook nog gewoon degelijke kost voor u: een uitdagend essay van prof. Jurjen Wiersma waarin hij pleit voor een spiritueel ontwaken van Europa. Het is volgens hem vijf voor twaalf. Herinnert u zich het nog: Jacques Delors, 1990, voorzitter van de Europese Commissie, en hoe hij de kerken vroeg om Europa 'een hart en een ziel' te geven, want Europa - zo meende Delors - zou enkel toekomst hebben als ze meer was dan een eengemaakte markt. Profetisch? In elk geval leggen wij het onderwerp - nu België voorzitter wordt van de EU - maar gewoon weer even op tafel.

Het laatste woord is echter aan Pythagoras: "Indien gij vreugde wilt vermenigvuldigen, moet ge haar delen..."

Dick WURSTEN

Vergeven

Er staat zo'n mooie gelijkenis in de Bijbel. Jezus vertelt het verhaal van een man van wie zijn schulden worden kwijtgescholden door de koning. Deze man natuurlijk dolgelukkig. Vrij van elke financiële last en de dreiging van gevangenschap bij niet betalen, loopt de man de zaal uit. Dan ontmoet hij een andere man die hem geld schuldig is. Hij wil zijn geld en wel direct. Hij laat de man zelfs in de gevangenis gooien. De koning pikt dit gedrag niet, vindt de man erg on dankbaar en straft hem.

'God moge ons onze schulden niet aanrekenen, dat Hij ze mag wegstrepen, zodat we met een schone lei helemaal opnieuw kunnen beginnen.' Maar dat we dan ook zelf de schulden van anderen kwijtschelden. De vrijheid die we krijgen uit liefde van God moeten we andere mensen niet onthouden. Wij mogen niet de oorzaak zijn van het vastzetten in schulden van mensen die van ons afhankelijk zijn. En 'schuld' kun je op veel manieren opvatten. Behalve door het lenen van geld kunnen mensen aan jou gebonden worden door bijvoorbeeld lief te hebben, of te haten, of door een werkrelatie, of door het delen van dezelfde ruimte met elkaar, of door hulp, of door het onthouden van hulp. Er zijn vele situaties te bedenken waarbij een mens afhankelijk is van een ander. Dat gaat zo als je samenleeft, dat hoort ook zo. Wat echter niet hoort is het misbruik maken van die afhankelijkheid door een ander langer in die schuldpositie te laten dan nodig is of door die persoon dingen te laten doen die hij of zij eigenlijk niet wil doen. 'Gij zult geen misbruik maken van uw macht over een medemens' zou een mooi 11^e gebod kunnen zijn.

Wij zijn vrije schepselen, mogen gaan en staan waar we willen. God heeft ons de vrije wil gegeven en een ruimte om te ontdekken, om in te leven, om spelenderwijs te leren wat het betekent om mens te zijn, kind van God. Hij zou ons zo makkelijk kunnen binden, onze touwtjes vastknopen en een groot poppentheater spelen. Maar Hij laat ons, om in vrijheid zonder dwang onze Vader te zoeken en te vinden. En als wij verkeerd doen, ons in schulden steken, ons vast manoeuvreren, dan mogen we bij oprecht berouw weer vrijuit gaan, bevrijd van alle last die ons neerdrukte. Maar wat God aan ons doet, zo moeten we evenzo doen aan onze schuldenaren. Ook wij moeten mensen vrij laten, niet vastknopen aan onze wil, maar zonder schuld, zonder drukkende lasten vrijuit laten ademen.

Vergeven is een actieve bezigheid, dat gaat niet vanzelf. Het is niet alleen een kwestie van een streep zetten onder het verleden of het doorstrepen van een schuld, maar het is ook waken over de vrije ruimte van de medemens: neem ik niet teveel plaats in, maak ik mij niet te breed, kan die mens naast mij ook nog iets zien van het schouwspel dat leven heet?

Vergeven is een ander (en jezelf) de ruimte gunnen die wij van onze God hebben gekregen, zonder binding, zonder last, maar met een intens verlangen naar verbondenheid in schuldenloze liefde.

Ds. Arjan KNOP, predikant te Kortrijk.

Rechten van de mens ...

In zijn beroemde roman *The Adventures of Huckleberry Finn* (1884) introduceert Mark Twain een zekere tante Sally. Na de ontplofing van een stoomcilinder, vraagt ze of er gewonden gevallen zijn. "Nee," luidt het antwoord, "er is alleen een neger omgekomen". Waarop Tante Sally: "Nou, zoveel te beter, soms zijn er mensen bij betrokken". Beide personages (tante Sally en haar gesprekspartner) zijn volgens zijn verhaal nochtans geen slechte mensen met een twijfelachtige moraal. Integendeel, tante Sally is zelfs een trouwe kerkganger. Toch zijn in hun ogen "negers" geen menselijke wezens, zodat ze er zich ook geen zorgen over hoeven te maken. Ze behoren niet tot het soort mensen waarvoor de fundamentele "rechten van de mens" gelden.

We staan hier, voor wie de geschiedenis een beetje kent, voor een bekend dilemma: voor wie geldt bescherming van de mensenrechten? Mocht tante Sally vandaag leven, zou ze dan niet anders reageren? Waarschijnlijk wel. En toch en toch... Zijn apartheidregimes tegenover de internationale gemeenschap niet langer verdedigbaar, politiek racisme en religieuze en etnische vervolging blijven een realiteit. De wereld staat vandaag voor een dubbele uitdaging: ten eerste om overal de mensenrechten te doen eerbiedigen en ten tweede om ze te verdedigen tegen de kritiek van een relativistisch cultureel en historisch relativisme. Voor christenen is de mens echter een schepsel Gods dat zijn unieke positie dankt aan de wil van zijn schepper. Menselijke waardigheid is daarom universeel, absoluut en onschendbaar. Ze is met het menszijn zelf gegeven. Kerken hebben daarom de plicht om de mensenrechten te verdedigen tegen alle onrechtvaardigheden waaraan de wereld zich tot op vandaag schuldig blijft maken.

dr. Guy LIAGRE, synodevoorzitter.

Europa, de publieke ruimte en datgene wat ontbreekt

Na de Tweede Wereldoorlog kroop Europa uit een diep dal. Het waren onzekere jaren, maar in 1989 konden de bewoners van het oude continent vrijer ademen. De donkere lucht klaarde op en een nieuwe periode brak aan. Als we terugkijken op de voorbije tijdspanne van ruim een halve eeuw, merken we drie fasen op. Verder merken we op dat Europa in materieel opzicht de wind in de zeilen had maar in spiritueel opzicht met tegenwind kreeg te maken.

In de eerste fase was het in het zog van de tweede grote oorlog van de 20^e eeuw evident dat vrede en veiligheid moesten worden gewaarborgd. De NAVO (de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie) en in mindere mate de WEU (de West-Europese Unie) werden gesticht en zorgden voor de nodige rugdekking en afschrikking. Dat vond de politiek nodig. Je wist maar nooit. Uit het Oosten, de Sovjet-Unie, dreigde het rode gevaar. Waakzaamheid was geboden.

In de tweede fase pakten de Europese architecten de economie aan. Zij gingen voortvarend te werk en richtten in januari 1958 de EEG (de Europese Economische Gemeenschap) op, wat werd beklonken in het Verdrag van Rome. De doelstelling was om binnen de EEG een gemeenschappelijke markt te vormen. Afspraken werden onder andere gemaakt over landbouw, transport, arbeid. De EEG kende een gestage groei en evolueerde tot de EU (de Europese Unie) van onze dagen, die inmiddels zevenentwintig lidstaten telt. In 1989 kwam de EU door de val van de Berlijnse Muur in een stroomversnelling. Oost en West vielen elkaar om de hals en besloten nauw(er) samen te werken.

We kunnen deze kort geschetste wording van Europa met gemengde gevoelens bekijken. Stonden macht en markt niet in het centrum van de planning? Waar bleef de mens? Was het motto niet 'voor maar vooral zonder u'? Dat leek zo te zijn, maar tussen de bedrijven door begon een nieuwe fase op het oude continent. Preciezer: binnen de wat logge en onherkenbare EU tekende zich een publieke ruimte af. Das was een gunstige bijkomstigheid, want mensen hebben zo'n ruimte nodig, anders zijn zij vissen op het droge en verkommeren.

Hoe we ook denken over de mens, het is een sociaal wezen dat streeft naar vrede, vriendschap, veiligheid, rechtvaardigheid en verbondenheid. Iedereen komt onthand en hulpeloos op de wereld maar ontwikkelt zich razendsnel tot een persoonlijkheid met vrienden en vriendinnen, opvoeders en leraren, collega's en coaches om zich heen. Mensen ontplooiën zich samen met soortgenoten in een gedeelde cultuur. Zij leren van elkaar en dat is alleen mogelijk in de publieke ruimte, een open omgeving waar men met elkaar omgaat, uitgaat en soms tegen elkaar ingaat. Menselijk bestaan is pas mogelijk in de publieke ruimte, een cultureel stimulerend milieu.

Het materiële

In materieel opzicht heeft de EU met succes geboerd; ze heeft gezaaid en geoogst. Vlekkeloos ging het niet. Financiële en economische crises hebben sommige bedrijven en hun werknemers geruïneerd, maar Europa is een rijk continent geworden. Toch kan het anders en beter, beweren critici. Zij hameren tegenwoordig op het aambeeld van duurzaamheid en laten zich laatdunkend uit over Europa als economisch bolwerk met meer welvaart maar minder welzijn, met meer zelfverrijking en meer armoede.

Wat de economie betreft moeten we voorzichtig zijn en een les trekken uit de geschiedenis. Neem de val van het machtige Rome in 410. In dat jaar werd de eeuwige stad onder de voet gelopen door barbaren. Rome en het Romeinse Rijk gingen ten onder omdat de Romeinen het vechten beu waren en zich overgaven aan luxe, genot en decadentie. Het verval sloeg toe en luidde de ondergang in. Ging het zo? Deze lezing wordt in twijfel getrokken; de vork zit anders in de steel.

Militair konden de Romeinen de indringers meestal wel aan. Pas toen één van die stammen, de Vandalen, de oversteek naar Afrika waagde, raakte het Rijk in de problemen. Zij Noord-Afrika was immers de rijkste Romeinse provincie. In een mum van tijd was Rome zijn melkkoe kwijt en had geen geld meer om een groot leger te betalen en op de been te houden. Twee keer, in 440 en 468, probeerde het

Romeinse leger het wingewest in Afrika te heroveren; dat lukte niet.

Met andere woorden, omdat het economisch fundament onder het Romeinse Rijk instortte, leed het schipbreuk. Zonder economie kan niet worden geleefd, gewerkt, verdiend – een leefregel die van alle tijden is. Dat is één ding of beter: het materiële is één ding, maar het is niet alles. Het spirituele is een ander ding, en dat verkeert in nood. In de huidige tijd is het verwelkt tot een muurbloempje; het wordt niet meer ten dans gevraagd. Dat is een ernstig probleem en leidt tot kaalslag in de publieke ruimte in Europa. Daar moeten we het over hebben. We moeten het hebben over datgene wat ontbreekt, meer en meer ontbreekt.

Het spirituele

In de publieke ruimte (in Europa) is geleidelijk een neoliberale denkwijze binnengesijpeld, vergelijkbaar met een fijne regen die door de kleding tot op de huid is doorgedrongen. Met deze denkwijze wordt de vrije markt geen strobreed in de weg gelegd en hevelt de overheid een deel van zijn taken over naar particuliere organisaties en bedrijfsleven. Denk aan de spoorwegen en de posterijen. De vrije markt gaat hand in hand met deregulering, individualisering en privatisering ofwel versnippering. Economisch gekleurde gedragspatronen en de managerscultuur hebben zich even geleidelijk genesteld in de vertrouwde weefsels van gezin, school, universiteit en hebben een mentaliteitsverandering teweeggebracht. Succes, presteren, produceren en consumeren zijn de norm geworden. Menselijk geluk en menselijke waardigheid tellen pas mee als iets misloopt, bijvoorbeeld jongeren die ontsporen door drank- en druggebruik. Er komt bij dat de secularisatie doorzet. Het gevolg is dat godsdiensten en geloofssystemen, kerken en verhaaltradities een marginaal verschijnsel dreigen te worden in de samenleving. Anders gezegd, materiële krachten weren zich, maar spirituele tegenkrachten hebben te weinig verweer in de publieke ruimte. Op korte termijn moet dat veranderen. Het probleem is dat de materiële factor ofwel het neoliberale denken en de seculiere leefwijze, een sterk stempel hebben gedrukt op de publieke ruimte (in Europa). De probleemoplossing is dat de spirituele factor ofwel godsdienst, geloof en religieuze overleveringen, weer een stevige plek krijgen in die publieke ruimte. Het seculier en economisch benevelde bewustzijn moet wakker worden geschud. Dat kan. Over stad en land kan een spirituele veerkracht vaardig worden na een lange periode van sluimer en onoplettendheid.

Heiligen

Datgene wat ontbreekt zouden we heiliging kunnen noemen. De wereld, Europa inclusief, is een profaan landschap en het sacrale,

het heilige, is een randverschijnsel geworden; het is teruggebracht tot een paar rituelen bij geboorte, huwelijk en dood. Opgepast nu, dat mag waar zijn, maar dat zegt niets over de Heilige. Jesaja ervoer zijn aanwezigheid: *Heilig, heilig, heilig is de Heer der heerscharen, de ganse aarde is van zijn heerlijkheid vol*. De profeet Jesaja (zijn naam betekent 'de Heer is redding') leefde in de 8^e eeuw voor Chr. Het waren roerige tijden, Jeruzalem werd belaagd en verkeerde figuren waren aan de macht. Jesaja ontdekte dat betrouwbaar leiderschap te vinden was bij een andere heerser, de beheersers van de machten, de leider van de geschiedenis en de initiatiefnemer van de messiaanse beweging die in Oer begon, zoals gezang 3 van het Liedboek voor de Kerken het fraai bezingt.

Wat kan dan vandaag de bijdrage zijn van gelovigen, kerk en theologie aan de oplossing van de problemen in de publieke ruimte (in Europa)? Het gaat niet om vrome woorden en daden, het gaat om een weg. Ieder mag persoonlijk uitmaken welke zijn en haar weg is, maar niemand staat met lege handen. Aanwijzingen, oproepen en suggesties zijn er in overvloed. Augustinus' ontboezeming in zijn *Belijdenissen / Confessiones* is bijvoorbeeld nog steeds actueel: *Ik was verliefd op mijn eigen wegen en niet op de uwe, verliefd op de vrijheid van een voortvluchtige*.

Vluchten mag niet meer. Ook dat wist Jesaja: *Wie gelooft, vlucht niet*. Aanwezig zijn, presentie, acte de présence, is de bijdrage van gelovigen, kerk en theologie aan de publieke ruimte (in Europa) en de problemen daar. Hoe de presentie concreet moet worden ingevuld hangt van de omstandigheden af – van preek tot protest, van lied tot actie, van gebed tot compassie, stuk voor stuk heiligende momenten die gewicht in de schaal leggen.

Jurjen WIERSMA, Brussel

Voor u gelezen

Paul Veyne, *Toen onze wereld christelijk werd*, Pelckmans, 2009
(vertaling van : *Quand notre monde est devenu chrétien (312-394)*, Paris, 2007)

Om dit boek voor te stellen kan ik het best beginnen met u te wijzen op de interessante combinatie van onderwerp en auteur. Paul Veyne (1930) is een autoriteit op het gebied van de klassieke oudheid en publiceerde menig standaardwerk over de periode van het Romeinse keizerrijk. Hij

kent die wereld als het ware van binnenuit. Hij is geen christen maar een ongelovige van het agnostische type. Hij is niet dom, dus erkent hij voluit dat religie een cruciale rol kan spelen in de samenleving, maar de werkelijkheid daarvan benadert hij als historicus op een afstandelijke wijze. Juist daarom is het onderwerp van dit boek zo interessant: hij wil namelijk beschrijven hoe Europa christelijk werd in de 4de eeuw en met name hoe de bekering van keizer Constantijn daarin een cruciale rol speelde.

Bijna alle historici zullen Veyne niet tegenspreken als hij stelt dat zonder deze bekering (na de beroemde droom bij de Milviusbrug in 312, waar hem door God/Christus de overwinning wordt beloofd als hij het teken van Christus zou aannemen, waarop Constantijn de *chi* (X) en de *ro* (P) op de schilden van zijn soldaten verft en zijn tegenstander verslaat - (zie verder *wikipedia*)) - het christendom waarschijnlijk een sekte zou zijn gebleven en Europa hetzij aan het heidendom zou zijn overgeleverd, dan wel al kort na de 7de eeuw volledig aan de Islam zou zijn toegevalen. Dat Veyne echter aanneemt probeert te maken dat Constantijn niet uit opportunisme of een cynische machtsstrategie handelde (recentelijk nog eens 1.000 pagina's dik in de verf gezet door Hans Küng), maar vanuit een doorleefd geloof en met een oprecht persoonlijk roepingsbesef (uitverkiezing) als Romeins keizer en christen is de grote verrassing van dit boek.

In een aankondiging kan ik zijn argumenten onmogelijk samenvatten, maar ze worden behoorlijk indrukwekkend aangebracht, met een consequent beroep op oorspronkelijke teksten. Trouwens: ook los van deze beoordeling blijft Constantijns keuze voor een minderheidsreligie (max. 10% van de bevolking), die nog maar sinds zeer kort tot de status van 'toegelaten godsdienst' verheven was en bepaald niet geliefd was bij de heersende klasse (se-naat!) raadselachtig. De grote troef van Veyne is dat hij door zijn geweldige belezenheid een beeld schetst van hoe een Romeinse keizer zichzelf zag, zijn daden beleefde, en hoe het volk dit percipieerde. Een aantal tegenstrijdigheden in het feitenmateriaal zien er dan plots heel anders uit. Ook voor de interpretatie van de christelijke concilies waarop hij zijn stempel heeft gedrukt, zijn deze observaties van groot belang.

Dat Veyne aan het eind van dit boek ook een essay wijdt aan de vraag naar de 'christelijke wortels van Europa' is mooi meegenomen. Hij draait de vraag om: niet het christendom deed Europa ontstaan, maar het vanuit het keizerrijk zich vormende Europa inspireerde de kerkelijke leiders tot wat wij nu 'het christendom' noemen, of tenminste toch tot enkele van zijn versies. Natuurlijk is het christendom onlosmakelijk met de wording van Europa verbonden, maar het is er eerder in verworteld dan dat het er de wortel van is.

Eén kritische opmerking tenslotte: het boek is in prachtig maar bijna onvertaalbaar Frans geschreven. Dat het door Raymond Doms in schabouwelijk Nederlands is overgezet (categorie '*Pour les Flamands...*') en daardoor bijna onleesbaar is geworden, is een catastrofe want de inhoud verdient veel lezers. En dan zwijg ik nog over vertaalfouten: 'chrisma' ipv 'chrismon', 'scribes' wordt weergegeven met scribenten ipv schriftgeleerden. Pelckmans toch!

dr. Dick WURSTEN, inspecteur PEGO.

Graag uw aandacht voor...

PROVOR vzw

De Nederlandstalige leden van de synodale raad hadden op 11 juni 2010 een ontmoeting met de vzw PROVOR, vertegenwoordigd door Gert-Jan BIKKER (voorzitter) en Koen D'Haen (secretaris). Ter herinnering : PROVOR is de nieuwe naam voor het Volwassenenvormingswerk binnen de VPKB.

De vzw ging na waar de nieuwe prioriteiten liggen. Een gedetailleerde vragenlijst werd grondig besproken met gemeenten en met predikanten. Volgens deze enquête is men aan de basis vooral geïnteresseerd in :

- a) vorming voor personen die binnen de gemeente een ambt uitoefenen;
- b) missionaire groei van kleine gemeenten (daarbij mag samenwerking met andere gemeenten en een visie om bepaalde gemeenten indien nodig, af te schaffen, niet ontbreken);
- c) creatief omgaan met de Bijbel (bibliodrama's...)
- d) activiteiten rond geloofsvragen.

De leden van de synodale raad waren erg tevreden met de gevolgde methodologie : beginnen bij de noden van de basis. Daarbij is het belangrijk om samen te werken met instanties die zich met bovenvermelde activiteiten bezighouden. Zo kan er misschien ook samenwerking gezocht worden op het niveau van het protestants godsdienstonderwijs.

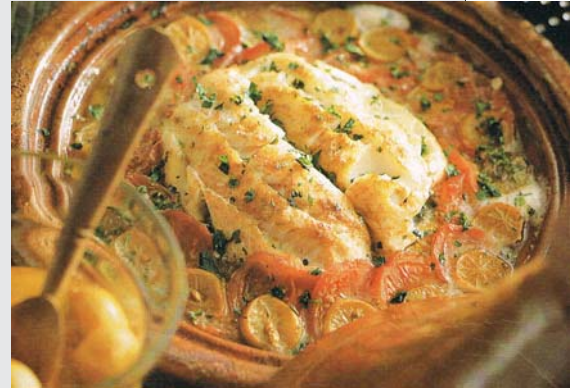
Dit punt zal verder worden besproken tijdens de najaars-synode van november.

Algemene Kerkvergadering (AKV) 2011

In 2011 organiseert het district Franstalig Brabant de AKV en deze zal hoogstwaarschijnlijk plaatsvinden op 7 mei 2011 in Louvain-la-Neuve. Meer details volgen uiteraard, maar u kunt de datum alvast noteren !

Vis-tajine met tomaten

Hoofdgerecht (4 personen)

- ± 800 visfilets (kabiljauw, wijting)
- zout
- 2 tl gemalen komijn
- cayennepeper
- 4 el olijfolie
- 5 el fijngesneden verse koriander
- 3 teentjes geperste knoflook
- 4 ontvelde tomaten, in dunne plakjes en zonder pitjes
- 1/2 - 1 ingemaakte citroen in fijne plakjes gesneden (met verse citroen lukt het ook)

Extra nodig : kleine tajine of andere schaal met deksel.

Oven voorverwarmen op 200 °C. Visfilets met zout, 1 tl komijn, cayennepeper en 2 el olijfolie inwrijven. Helft van de vis op de bodem van schaal leggen.

3 el koriander en knoflook erop leggen en afdekken met andere helft van vis. Tomaten en citroen er omheen leggen. 2 el komijn erover verdelen. Schaal met deksel afdekken en in midden van oven zetten.

Vis ± 30 min. laten garen, deksel verwijderen en vis nog ± 10 min. zachtjes verwarmen tot deze gaar is. Tajine vóór serveren bestrooien met 2 el koriander.

Bereiding : ± 1 uur

Heerlijk zomergerecht. Gemakkelijk op voorhand klaar te maken, zodat je bij je bezoek kan blijven.

(Ingezonden door Bea Baetens)

Essenenbrood en vullerijstspaghetti

Het is even na middernacht. Het was weer een drukke wekelijkse rustdag: 's ochtends voorgaan in de kerkdienst, daarna gemeentevergadering. 's Namiddags gezinslunch klaarmaken (op zondag altijd pannenkoeken) vervolgens een haastig hazenslaapje, daarna mijn kinderen bijstaan bij het voorbereiden van hun examens en tenslotte een zomerartikel schrijven voor Kerkmozaïek over voeding en gezondheid.

Moegetergd sta ik in de keuken om mij via een dikke boterham met kaas en tomaten een beetje nieuwe energie en moed in te eten om het artikel over gezonde voeding te kunnen schrijven. De keukendeur piept en ik grijp al naar de etensbakjes van onze katten, die gewoonlijk om deze tijd om brokjes komen leuren. Het blijkt echter mijn oudste dochter Anne-Vera (16 jr.) te zijn die ik reeds in bed waande, maar die, na een dag wiskunde blokken, nog even goedenacht komt wensen. Ze ziet mijn dikke nachtelijke boterham en begint onbedaarlijk te lachen. "Ha ha, pappa, je moest toch een artikel schrijven over gezond eten?" Ik lach met volle mond een beetje betrappt terug en zeg: "Ja schat, maar ik moet daarvoor een beetje energie verzamelen."

Toegegeven: zo'n nachtelijke boterham is niet meteen de beste manier om optimaal gezond en op gewicht te blijven. Ik troost me met een slok sterke koffie én met de gedachte daarin niet alleen te staan. De meerderheid van de mensen, levend in de jachtige westerse consumptie- en voedingscultuur, heeft last van meer of minder overgewicht, meestal gepaard gaande met vermoeidheid en energietekort.

Daar hoeft je nog geen Bourgondiër of nachtelijke eter voor te zijn. Het mag dan waar wezen dat 'ieder pondje door het mondje' gaat, het moderne overgewicht en de vermoeiheidsklachten hebben, als ik de stapel voedingsboeken van de jongste decennia geloven mag, voor een steeds substantiëler deel, ook te maken met de *kwaliteit* en *samenstelling* van onze voeding.

Ontbijt

Essenenbrood en spiegelei met krokant slaatje*

(*Genoemd naar de Essenen, een religieuze gemeenschap uit de tweede en derde eeuw waar ook Christus vermoedelijk deel van uitmaakte. Het is gemaakt van gekiemde granen: meestal spelt, kamut en tarwe, die dus geen echte granen meer zijn. Het wordt gebakken op zeer lage temperatuur en niet, zoals gewoon brood, door verhitting. Te verkrijgen in natuurvoedingswinkels.)

1 scharrelei / 1 eetlepel fijne stukjes vers spek / 5 blaadjes ijsbergsla / gemalen zwarte peper / snuifje zeezout / sojaboter.

Bak de spekblokjes in een beetje sojaboter lichtjes aan in een anti-aanbakpan. Roer er even de in stukjes gesneden ijsbergsla door. Bak een spiegeleitje en leg dit boven op de krokante sla. Kruid met peper en zout. Je kunt dit gerecht perfect eten op een rijsttoast of op een sneetje Essenenbrood.

Het jongste boek over dat ik daarover las, was "Homo energeticus" van dr. Peter Aelbrecht (*Pak je energietekorten aan en voel je opnieuw fit en gezond*, Standaard Uitgeverij, Antwerpen 2007).

Daarin wijdt hij o.a. een hoofdstuk aan de vraag waarom de voeding ons niet alleen dik maar ook moe kan maken. De moderne westerse mens eet anders dan zijn vroege voorganger uit de voor-industriële tijd. Laatstgenoemde jager-verzamelaar at alleen voedsel dat hij in natuurlijke staat in zijn leefomgeving aantrof (noten, zaden, wortels, groenten, paddenstoelen, fruit, bessen, eieren, vlees, vis, insecten...). Voorts bestaat er, aldus Aelbrecht, geen enkel bewijs dat de uitvinding van het vuur (400.000 geleden) werd gebruikt om voedsel

te koken of te braden. De homo erectus en homo sapiens aten alles (ook vis en vlees) rauw. Heel anders is dat met ons. De veranderingen verliepen via enkele aanwijsbare stappen.

Ten eerste evolueerden we van jager-verzamelaars tot landbouw-veetelers. Uit pure nood (omdat de mens zich op vaste plaatsen ging vestigen en noch de grond, noch de jacht en visvangst konden voldoen aan de groeiende voedselbehoefte van steeds meer monden) ging de mens op zoek naar nieuwe voedingsmiddelen. Hij ging graan verbouwen en aan veeteelt doen.

Vervolgens (in de 18^e eeuw) werden er raffinageprocessen uitgevonden, waardoor men complexe koolhydraten kon omzetten in enkelvoudige koolhydraten die tot dan toe nooit bestaan hadden (bijvoorbeeld suikerbieten kon men omzetten in gekristalliseerde suiker).

Een derde grote verandering was de industrialisering van de landbouw. Als gevolg daarvan werd de grond steeds intensiever gebruikt, waardoor hij op den duur 'uitgeput' raakte. Dat had tot gevolg dat de voeding die deze grond opleverde (graan, maïs, aardappelen, groenten...) ook minder 'rijk' werd en enorm aan voedingswaarde (veel minder mineralen) heeft ingeboet. Ook de veeteelt is op een vergelijkbare wijze geïndustrialiseerd. Vee en pluimvee worden niet meer op natuurlijke wijze gekweekt. Alles staat in dienst van snelheid, groei en slachtrijpheid. Het toedienen van antibiotica, hormonen, kunstmatige voeding, is daar o.a. een symptoom van.

Een vierde stap is het conserveren van voeding. Bijna aan alle voeding werden bewaarmiddelen toegevoegd. Daardoor steeg het gebruik van plantaardige oliën, geraffineerd zetmeel, suikers en gekweekt vlees immens.

Ten vijfde was er de uitvinding van de synthetische voeding. Allerlei nieuwe, in de natuur

niet-voorkomende voedingproducten werden in labo's vervaardigd: kunstmatige zoetstoffen (waarvan intussen weer ontdekt is dat ze vrijwel allemaal toxisch zijn), kleur- en smaakstoffen, synthetische vitaminen en mineralen, transvetten...)

Het betoog van Aelbrecht (en mét hem ook van veel anderen) komt er in 't kort op neer dat onze moderne voeding (bijvoorbeeld onze - glutenhoudende - graansoorten, die niet minder dan tweederde van ons voedsel vertegenwoordigen) niet meer optimaal kan voldoen aan onze fysieke, geestelijke en energiebehoeften. Met als gevolg: snellere gewichtstoename en groeiende energietekorten.

Lunch of avondeten

Vollerijstspaghetti met fijne groenten, tomatensaus en quorn.

2 middelgrote uien / 2 stengels prei (alleen het witte gedeelte) / 3 takjes witte selderij / olijfolie / scheutje witte wijn / 400 g. gezeefde tomaten / 15 cl. water / ½ kippenbouillonblokje / peper en zout / takje tijm, blaadje laurier / 200 g. quorngehakt / rijstspaghetti

Snijd de uien, prei en selderij tot een fijne brunoise (kleine blokjes) en stoof ze in olijfolie. Blus met een scheutje witte wijn. Voeg de gezeefde tomaten toe, samen met het water en het halve kippenbouillonblokje. Kruid met peper, zout, tijm en laurier. Meng het quorngehakt er door en laat alles 10 min. Zachtjes stoven. Kook de rijstspaghetti gaar, spoel even onder de kraan en meng er een beetje olijfolie door.

Wat zijn de remedies en oplossingen? Aelbrecht weidt er meerdere boeken aan en daarnaast schreef hij ook nog een receptenboek. Voor dat alles is de plaats in dit artikel te klein en kan ik enkel naar zijn boeken verwijzen. Om de lezer echter niet geheel op z'n honger te laten zitten, hierbij twee maaltijden uit Aelbrechts receptenboek.

ds. Ernst VEEN

In verzoening treden

Farizeeër Simon, schrijft Lucas (7:36-50), nodigt Jezus aan zijn tafel. Tijdens de maaltijd komt een bekende zondares zich schreiend voor Jezus' voeten werpen. Voor gastheer Simon een lastige situatie. Als Jezus een profeet is, moet die wel door hebben met welke vrouw hij hier te maken heeft. Wet is wet, geen wet is zonde en schuld.

Harde taal. Nu kunnen we gaan positioneren: van Simon maken we een hypocriet, de vrouw wordt een beklagenswaardige sukkel en Jezus de vedette van de avond. Maar zo eenvoudig is het niet. Deze ontmoeting tussen Simon en Jezus en tussen de vrouw en Jezus is zo confronterend omdat het telkens gaat over hun verleden, over hun verhaal van vandaag en over hun toekomst.

Simon nodigt een omstreden figuur uit: Jezus uit Nazaret. Tijdens de maaltijd wil hij iets meer te weten komen van die Jezus om hem zo te kunnen plaatsen, catalogeren, vastpinnen. Simon heeft zichzelf niet vastgepind. Van de klassieke begroetingsrituelen zoals begroeting, eervolle zalving met olie of voetverfrissing, is geen sprake. En komt daar die vrouw die geen al te beste reputatie heeft. Zij heeft Jezus bezig gezien en gehoord, is geraakt door hem, een vonk sprong over. Zij ervaart dankbaar wie hij voor haar wilde zijn. Naar de mening van de omgeving deugt ze niet. Jezus weet dat zij “een verleden” heeft (vers 47). Simon weet nog altijd

*“De verzoening van Jacob en Ezau”
Pieter, Paul Rubens*

niet wat hij aan Jezus heeft, de vrouw blijkbaar wel. Omdat de hele stad de naam van deze vrouw met afkeuring uitsprak, vermeldt evangelieschrijver Lucas uit respect haar naam niet. Hij doet niet mee aan veroordeling en *etikettenplakkerij*. Die vrouw met de slechte naam stelt wel een gebaar van grootsheid. Dit wordt duidelijk in het flesje mirre. In die tijd vulde men zijn heel leven lang, druppel na druppel, zo'n flesje om de inhoud nadien te gebruiken bij de eigen begrafenis. Deze vrouw geeft hier haar uitvaartpolis uit handen! Deze vrouw biedt haar kostbaarste bezit aan, al mag ze dit dan niet op een voor de handliggende manier verzameld hebben. Een vorstelijk gebaar, respect, warmte, erkentelijkheid.

Alleen Simon stoort zich daaraan. Hij beoordeelt die vrouw op haar verleden. Deze manier van reageren mist de gloed van een geloofsovertuiging. Die man zit vast in een vormelijke reactie: op basis van het verleden, op wat ontbreekt, niet gericht op een toekomst. Hij voelt zich vanzelf gemakkelijk boven die vrouw staan, en ook nog boven Jezus. Want die is dus geen echte profeet, anders zou hij wel...

Jezus zet Simon zeer duidelijk en zonder hem te willen verliezen op zijn plaats met die gelijkenis over de geldschieter. Hij hakkelt een beetje: ik veronderstel, zegt hij. Zo zeker is hij niet meer. Hij herkent ook iets van die vergevende maar vooral gevende liefde. Die verguisde

vrouw wordt vergeven: haar vele zonden, omdat zij veel liefde heeft betoond. Ze heeft haar levensverzekering uit handen gegeven. Jezus herkent het levende geloof van die vrouw: zij mag en moet er weer bij horen!

In de korte gelijkenis is God de royale geldschietster en tegelijk de royale schuldeiser, die hetgeen ontbreekt, zelf overbrugt en bijpast. Jezus doet ook zo. Op die manier reikt hij een model aan om mensen te helpen, weer een plaats te geven in een gemeenschap van liefdevolle mensen, altijd als beeldragers van de Schepper, die de beperkte en bekrompen gerechtigheid van de Farizeeër te boven gaat. Zo bevestigt Jezus voor deze vrouw haar nieuwe plaats, bevrijdt hij haar uit haar verleden, komt niet terug op haar slechte naam, maar opent een toekomst voor haar.

Zoals Simon die vrouw bekeek en beoordeelde, zo doen gelovige mensen vanuit hun zelfverzekerde vertrouwdeheid met de bijbel, de waarheid in pacht hebben, verder. Het gaat om de rechte leer en fatsoenlijke moraal. Toch botst dit met de visie en de spiritualiteit van het evangelie, van "blijde boodschap".

Alleen het hart van een Farizeeër kan er niet bij dat iemand een mens, met wat voor verleden dan ook, doorheen aangeboden en ondervonden liefde kan veranderen. Mensen kunnen inderdaad met elkaar in verzoening treden. Ons geloof is geen statische aangelegenheid, maar een beweging naar een nieuwe toekomst: er is altijd een tweede kans.

Frank MARIVOET

Reactie/aanvulling van gedetineerde Leuven-Centraal

In verzoening treden is niet hetzelfde als vergiffenis schenken. Beide geven aan dat er schuld is. Schuld die is ontstaan door het vrijwillig overtreden van normen. Normen bepaald door cultuur, wetgeving, levensbeschouwing, trends, zeden en sekse.

Omdat iedereen een eigen variatie hierin volgt, is de bepaling van zonde vooral resultaat van de grootste gemene deler. Al is een zekere afwijking toegestaan, toch zijn er mensen buiten deze grenzen zonder gevoel voor dat onwaardig gedrag. Zo hebben kinderen die slachtoffer werden van geweld, later als volwassene meer kans over te gaan tot ditzelfde gedrag. Empathie is niet aangeboren, het wordt aangeleerd. Niemand wordt geboren met de basiswaarden van delen, respecteren van andersmans lijf, leed of verantwoordelijkheid. Op het ogenblik van zijn conceptie heeft een kind slechts het vermogen meegekregen om dit aan te leren, en dan nog niet in dezelfde mate. Opvoeding is een vorm van preventie met een groter nut dan repressie. Alleen het resultaat van preventie blijft abstract, wordt slechts zichtbaar in statistieken. Repressie is fysiek heel zichtbaar.

Toch is de gedachte: "Bouw een school en je kunt een gevangenis sluiten" nooit ver weg. Daarom moet iemand eerst nog aangeleerd worden dat bepaald gedrag door zijn omgeving wel degelijk als normoverschrijdend ervaren wordt. Het is heel goed mogelijk dat iemand zich dit niet realiseert. Dan moet het normbesef worden bijgeschaafd. Dit normbesef is flexibel, groeit heel het leven met iemand mee.

"Heb je spijt?" is een vaak gestelde vraag. Bevestigen is eenvoudig, spijt heeft weinig om het lijf. Het is een diplomatisch element dat het functioneren van de samenleving versoepelt. Er is geen persoonlijk engagement mee gemoeid en daarom verliest de zoveelste "sorry" zijn waarde. Het is een tijdelijk gevoel op het moment zelf wellicht gemeend, maar snel weer vergeten. Daar zit het verschil met berouw. Berouw is een afspraak met jezelf, hoe een ander daar ook tegenover staat. Het is een reflectie over de overtreden norm. Zo kan er een toenadering ontstaan en een erkenning van de benadeelde partij. Dit is een kenmerk van empathisch vermogen en in verzoening treden met. Omdat die verzoening uit jezelf vertrekt is ze niet afhankelijk van de ander. Dit groeit vanuit je innerlijk en geeft je vorm als mens. Net zoals een nieuwe tak een boom verandert omdat hij groeit, verander je als persoon.

Waar met de aanvankelijke persoonlijkheid geen toenadering mogelijk was, kan dit nu wel. Als het wederzijds wordt, kan men spreken van "in verzoening treden".

Wanneer je bewust om vergeving vraagt, verplicht je jezelf ook meteen tot het je eigen maken van die destijds overschreden norm, en beloof je op dit gebied aan de slag te gaan.

D. B.

Beweging en Tegenbeweging

Als we vandaag de deur van onze joodse buurman open-
duwen maken we heftige uitvallen mee.

In De Standaard van 3 mei lazen we al iets over een
beginselverklaring 'JCall' die door een joodse drukings-
groep gelanceerd werd met een conferentie in het Eu-
ropees parlement. Grote namen staan daar achter en
de bedoeling is dat deze gaandeweg meer en meer ge-
wicht gaat krijgen. Men doet 'een beroep op de rede' (a
Call for reason) om te komen tot een duurzame vrede in
het Midden-Oosten. Onmiddellijk is in België een reactie
gekomen ondertekend door het Centraal Israëlitisch
Consistorie en het Antwerpse Forum der Joodse Organi-
saties, onder de titel 'oproep tot redelijkheid?', en daarna
nog een petitie 'Wees redelijk!'.

Waarover gaat het ?

JCall brengt 4 punten naar voren :

1. de toekomst van Israël hangt af van het stichten
van vrede met het Palestijnse volk;
2. de Europese Unie, net als de VS, kan druk
uitoefenen op beide partijen;
3. de uiteindelijke beslissing komt toe aan de
sovereine bevolking van Israël, maar solidariteit
met Joden in de diaspora verplicht hen te streven
naar een juiste beslissing. Het zo maar onvoor-
waardelijk steunen van het beleid van de
regering is gevaarlijk;
4. wij willen een Europese beweging die ijvert voor
het voortbestaan van Israël als een Joodse
democratische staat, een doel dat alleen bereikt
kan worden door de oprichting van een soevereine
en levensvatbare Palestijnse staat.

Het CICB en het Forum brengen in, dat het gaat om de
mening van enkelingen die een pressiegroep willen vor-
men om hun eigen opinie op te dringen. Wij moeten ons
niet mengen in de politiek van een democratisch land.
Ook zij wensen een duurzame vrede, die slechts kan be-
reikt worden via wederzijdse toegevingen.

De Tegenpetitie 'wees redelijk !' pakt het zwaarder aan.
Men spreekt daarbij van 'de anti-Israël petitie van JCall'.
Men zou een vrede opleggen, met ontkenning van een
democratisch proces; het woord neo-kolonialisme wordt
niet geschuwd. Men beroept zich op Amerika dat niet

weet hoe om te gaan met de dodelijke dreiging van Iran,
en op Europa dat zich vereenzelvigd met de Palestijnse
zaak. De indieners zouden de schuld en de verantwoor-
delijkheid alleen leggen bij Israël, en de vredeswil van de
Palestijnse bevolking is niet bewezen. Voorafgaande toe-
gevingen van Israël hebben alleen maar tot meer terro-
risme geleid. Het moreel besef, de inzet van de vrede, is
niet het monopolie van één betrokken partij. "... deze
onverstandige petitie kan ernstige schade berokkenen
aan de burgers van Israël. Inderdaad werd dergelijke
positie eveneens gebruikt om oproepen te rechtvaardigen
tot een boycot van de staat Israël, evenals het in
vraag stellen van het bestaansrecht van Israël..."

Er wordt verweten dat kritiek op Israël automatisch
munitie geeft aan het andere kamp. Men verwijt de
mensen van 'JCall' "*Israëlbashers*" te zijn.

We hebben echter te maken met een stuk kritiek in Joods
huis, zelfkritiek op de Israëlitische politiek. Als nu ook nog
eenzelfde zelfkritiek zou kunnen komen aan Palestijnse
kant met controle van losse acties daar, dan stonden we
een heel eind verder. Zal een open debat ooit mogelijk
zijn ? Is dissidentie altijd een gevaar ?

In heel deze discussie mag men natuurlijk niet uit het
oog verliezen dat voor Joodse mensen Israël niet zomaar
een staat is ver weg. Het bestaan ervan geeft aan Joodse
mensen de mogelijkheid om vrijuit te spreken. Als er in
de toekomst grote problemen zouden komen dan is er
nog altijd ergens een (veilige) vluchtheuvel waar men
naartoe kan. En dan hebben we het nog niet over de
gevoelswaarde die het gegeven op het godsdienstige
vlak heeft. Men voelt zich betrokken en de veiligheid
daar, is voor onze buurman hier essentieel.

We hebben natuurlijk geen lessen te geven, we zijn ook
geen politiciers die een leefbare oplossing moeten vin-
den, we zitten ook niet in de situatie ginder, maar heel
de discussie laat wel iets zien van een betrokkenheid,
het voelen van een verantwoordelijkheid, die we ook in
de Belgische politiek kunnen gebruiken.

Danny ROUGES

Lees in dit verband ook de blog van 'onze man in Jeruza-
lem', prof. P. Tomson (lid van de werkgroep) :
<http://pjtomsonkairos.blogspot.com/>

Voor meer informatie zie :

<http://www.jcall.eu>

http://www.fjo.be/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=1&Itemid=85)

<http://brabosh.com/2010/05/11/tegenpetitie-wees-redelijk-vs-boycot-israel-oproep-van-jcall/>

Studiefonds : Ik help een kind

Solidariteit

Solidariteit is meer dan ooit brandend actueel en de vele initiatieven bewijzen dat humanitaire inzet en trouwe morele en financiële ondersteuning een vaste waarde blijft! Donateurs van het studiefonds blijven onze oproepen beantwoorden. Wij constateren hoeveel mensen van goede wil zijn en dat er een geweldige behoefte is om iets bij te dragen aan een betere wereld. Bij voorkeur aan projecten, die direct iets bijdragen aan de ontwikkeling van een land zoals onderwijs voor jongeren. Ondanks de iets moeilijker conjunctuur voor fondswerving blijven wij als werkgroep onze missie verderzetten.

Onze missie is : zoveel mogelijk jongeren uit de armste families van de Presbyteriaanse Kerk in Rwanda, onze partnerkerk aldaar, financiële steun geven voor hun middelbare school.

Bij ons in België zijn de examens achter de rug. Onze jongeren genieten nu van hun vakantie. In Rwanda zitten ze nog middenin het schooljaar, dat daar gelijk loopt met het kalenderjaar.

Van onze contactpersoon in Rwanda kregen we bericht dat er dit jaar 314 jongeren uit het studiefonds steun ontvangen. Wij willen graag garant staan dat zij hun middelbare school met onze steun af kunnen maken. Daarom hopen wij ook dit jaar ons streefbedrag van 38.000 € weer te halen.

Een oproep aan onze vaste donateurs en sympathisanten om nu een bijdrage te geven aan het studiefonds "Ik help een kind". Daardoor kunnen wij er hier voor zorgen dat jongeren daar hun schoolgeld en schoolmaterialen kunnen betalen. Bij voorbaat hartelijk dank!

Afscheid

Vanaf het begin in 1997 tot eind vorig jaar was de heer Jean Lenders uit Kapellen actief bij het studiefonds betrokken. Vele jaren was hij voorzitter, penningmeester en contactpersoon van de werkgroep. Helaas moest hij zich terugtrekken na jarenlange inzet. Ook vanaf deze plaats willen we hem ontzettend bedanken voor alles wat hij voor het studiefonds heeft gedaan. Hij blijft nog de donateurs-administratie verzorgen. Ds. Greet Heslinga uit Teruren heeft zijn taken overgenomen.

Werkgroep in vergadering: van l. naar r.: ds. Vincent Tonnon, ds. Jeanne Somer-Gotteland, ds. Greet Heslinga, ds. Paul Nilsson.
Op de voorgrond: dhr. Jean Lenders. Niet op de foto: dhr. Théophile Mpagazekubwayo.

Uw bijdrage kunt u storten op:

Rek. nr. 125.9302045.30
van Protestantse Solidariteit,
Brogniezstraat 46,
B-1070 Brussel.
o.v.v. 'Ik help een kind'
(Fiscaal attest vanaf 30 Euro)

nr. inban: BE 15125930204530
code bic: CPDHBEE71

Contactpersoon:
Greet Heslinga
greetheslinga@skynet.be

Tentoonstelling in Gent

De protestantse kerk Gent-Brabantdam opent tijdens de Gentse Feesten traditioneel haar deuren voor het grote publiek. Deze keer organiseert zij een tentoonstelling rond Glaskunst.

Adres :

St. Kristoffelstraat 1 - 9000 Gent

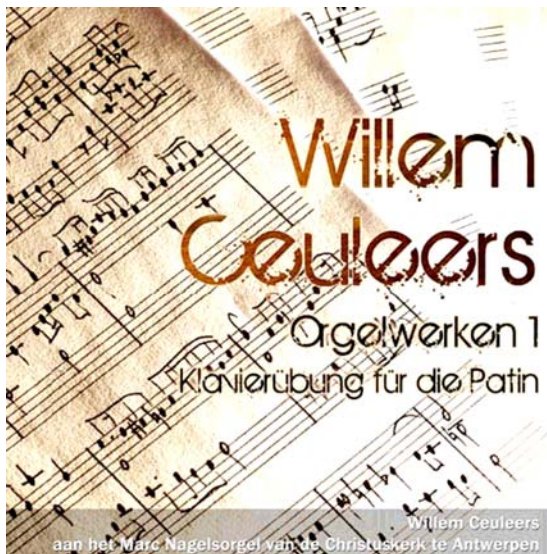

Het einde van de Ramadan 2010

Ook u kunt de moslims in uw buurt gelukwensen bij het einde van de Ramadan. Het overhandigen van deze kaart aan de moslims die u kent, is een klein maar erg betekenisvol gebaar. U levert een concrete bijdrage aan het opbouwen van goede relaties in uw buurt, op de school, de werkvloer, in organisaties en andere plaatsen.

U kan de kaart(en) bestellen bij Kerkwerk Multicultureel Samenleven,
Huidevetterstraat 165, B-1000 Brussel
Tel. 02-502 11 28 E-mail kms@kms.be
Alvast hartelijk dank voor uw interesse!

Nieuwe CD

Willem Ceuleers (°1962)
Orgelwerken uit: 'Klavierübung für die Patin'
opgedragen aan: Jetty Janssen

Prijs: € 14 excl. verzendkosten.
Bestellingen enkel via e-mail: willem@ceuleers.eu
Zie verder www.ceuleers.eu en www.orgel.wursten.be

Het concert waarbij de CD werd gepresenteerd wordt uitgezonden door KLARA-radio op 29 juni vanaf 20.00u (In de loge, Fred Brouwers)

In 2005 werd in de protestantse kerk te Antwerpen aan de Bexstraat een nieuw kerkorgel in gebruik genomen. Ter gelegenheid van het eerste lustrum nam Willem Ceuleers een CD op met orgelwerken, speciaal gecomponeerd voor dit orgel, opgedragen aan de toenmalige organiste van de kerk, Jetty Janssen: *Klavierübung für die Patin*. Op de CD staat een selectie van 13 composities, waaronder een groot aantal bewerkingen van liederen uit het Liedboek.

Henry Dunant en protestants België

Op 30 oktober 1910 stierf Henry Dunant, winnaar van de nobelprijs voor de vrede en vooral bekend als oprichter van het Rode Kruis. De altijd actieve professor-op-rust Hugh Boudin is van mening dat 2010 eigenlijk een Dunant-jaar had moeten worden, want deze weldoener der mensheid is minstens zo belangrijk als zijn geloofs- en stadsgenoot, die wel een heel jaar in de belangstelling mocht staan, Johannes Calvijn. Als voorschot vast enkele highlights uit zijn levensverhaal, overigens bepaald geen "succes story".

Bijna vergeten

In 1895 ontdekte de Zwitserse journalist Georg Baumberger een beetje tot zijn eigen verrassing dat de ooit zo bekende en actieve Henry Dunant (geboren 1828) nog leefde. Iedereen was hem eigenlijk vergeten. In een opgemerkt krantenartikel liet hij dit de wereld weten, waardoor Dunant eindelijk de er-

kenning kreeg die hij verdiende voor zijn inmiddels 40 jaar oude initiatief dat wij nu kennen als 'het rode kruis'. In 1901 werd Dunant uitgeroepen tot Nobelprijswinnaar voor de Vrede samen met Frédéric Passy de "apostel van de vrede". Over het Rode Kruis dadelijk meer.

Dunant en België

De contacten van Henry (eigl. Henri) Dunant met protestants België zijn overigens opmerkelijk. Dunant zelf was een door en door christelijk man, groot geworden in de kringen van het Réveil. Zijn ouders waren reeds zeer actief in het sociaal werk en de bekende predikant van *Chapelle de l'Oratoire*, Merle d'Aubigné, heeft bij de eerste acties van wat later het Rode Kruis zou worden, Dunant ondersteund. Reeds in 1850 schreef

Dunant naar talrijke correspondenten ook in Antwerpen en Brussel, omdat hij speelde met het idee van een Verbond van Christelijke jongelingsverenigingen. Deze ontstonden her en der, bezielde door het *Réveil*, een beweging die pleitte voor de vernieuwing van het godsdienstig leven. In 1854, bezocht Dunant de Christelijke Jonge Mannen Vereniging (CJMV) in Nederland en bij zijn terugreis nam hij ook contact op met de afdelingen in België. Zijn verslag was geestdriftig.

De YMCA

De CJMV-leden in Parijs wilden de broeders in Frankrijk, België en Zwitserland verenigen. Maar vol van een wereldwijd idealisme vond Dunant dit te gering. Hij wilde alle bestaande verenigingen samenbrengen. Zijn droom ging in vervulling toen in augustus 1855 in Parijs een Wereldbond werd opgericht, de internationale YMCA (Young Men Christian Association). België was daar ook bij aanwezig.

De slag bij Solferino

In 1859 arriveerde Dunant – op de terugreis uit N-Afrika – in *Solferino* (Noord-Italië), net de dag nadat daar een veldslag had plaatsgevonden tussen het Frans-Italiaanse leger onder leiding van Napoleon III en Jozef I van Oostenrijk, een veldslag waar ong. 200.000 soldaten bij betrokken waren. Naast de vele doden waren er ongeveer 25.000 gewonden. Dunant bezocht het slagveld, zag hoe de soldaten crepeerden en begon onmiddellijk met de verzorging. Vrouwen uit het dorp spoorde hij aan, iedereen die maar iets kon zette hij in. Hij had maar één argument: "*Tutti fratelli*". (allen zijn broeders)

Belgen op het slagveld

Bij terugkeer in Genève deelde hij zijn ervaring met de vrienden van de « Société Evangélique de Genève ». Daar werd een oproep gedaan om verzorgers te vinden. Vier studenten theologie meldden zich aan, onder hen twee Belgen: Jean-François Kœune en Henri-Thomas Wautier. In juli 1859 werden deze “samaritanen” met de schrijnende nood van de gekwetsten geconfronteerd. De studenten hielpen door verbanden te leggen, door “antiseptische” tabak te verdelen, door limonade te schenken en brieven te schrijven. De ontmoedigden werden opgebeurd en de stervenden getroost. Zo wisten zij een boodschap van hoop aan velen door te geven.

De conventie van Genève

Dunant besloot een boek te schrijven over zijn ervaringen in Solferino, *Un Souvenir de Solferino*. Het verscheen in 1862 op eigen kosten. Naast een verslag van hallucinante ervaringen op het slagveld de dag na de veldslag, beschrijft hij hier ook de idee om in de toekomst een neutrale organisatie op te richten, die de gewonden kan verzorgen in tijden van oorlog. Hij verspreidde het boek vooral onder leidende politieke en militaire mensen in Europa en trok half Europa rond om zijn ideeën te promoten. Op 17 februari 1863 koos een vijfkoppig comité het Rode Kruis als embleem, de

‘omgekeerde Zwitserse vlag’. In oktober 1863 organiseerde ditzelfde comité een congres in Genève waaraan 14 landen deelnamen. Men sprak over hoe de verzorging van gewonde soldaten verbeterd kon worden. Een jaar later, tijdens een diplomatieke conferentie, werd de eerste *Conventie van Genève* getekend door 12 staten.

prof. dr. H.R. BOUDIN,
emeritus-rector UFGP Brussel.
(red. Dick Wursten)

P.S. Hoe ging het nu verder met die studenten theologie? Welnu: het uitreiken van evangelisatie-tractaatjes tijdens de verzorging van de gewonden, maakte hen verdacht bij de overheden. Men hield ze voor anarchist of verdacht ze ervan spionnen te zijn. Meermaals werden ze aangehouden bij het bezoek aan de hospitalen, soms werden ze zelfs opgesloten: een Griekse grammatica, meegenomen om in de vrije uren zelf verder te studeren, werd aanzien voor een geheimzinnig en gevaarlijk document. Uiteindelijk werden ze vrijgelaten en konden naar Genève terugkeren. Opmerkelijk feit blijft: twee jonge Belgische theologen namen deel aan de eerste internationale hulpploeg ten bate van militaire gekwetsten nog voor de officiële stichting van het Rode Kruis door Henry Dunant en zijn medewerkers.

Jaarboekje 2010

Het nieuwe jaarboekje kunt u vanaf nu bestellen. Schrijf hiervoor 7 euro per jaarboekje over op het rekeningnummer van de Kerk : 068-0715800-64 met vermelding van het aantal jaarboekjes en u ontvangt het automatisch in uw brievenbus.

Contact :
Joseph Vangansbeke
02/510.61.79
unipobel@skynet.be

Geuzenfeest
14/15.08.2010

OECUMENE
 STAF NIMMEGEERS
 THEATER
 MUZIEK & FOLKRAAL
 KINDERANIMATIE
 BOEKENBEURS
 BBQ & RIJSTAFEL

**Open wereld
Schone wereld**

www.geuzenfeest.be

STEUN PROJECTEN: BOLIVIA, RWANDA, KENIA EN HOODHULP CHILI

BLOMMAERT
 KUNSTEN
 FRANCES & FRAATK.V.
 EMC
 EMACO
 JAC VAN DER VEE

HOREBEKE • KORSELE
Info en inschrijvingen: www.geuzenfeest.be - tel. 0476.26.89.37

De werkgroep voor het Geuzenfeest heeft weer zijn best gedaan om een aantrekkelijk programma rond een hedendaags thema op te zetten.

Daarom nodigen wij u graag uit voor het Geuzenfeest op de Geuzenhoek te Horebeke. Dit jaar vieren we feest op zaterdag 14 en zondag 15 augustus.

De werkgroep heeft deze keer gekozen voor *Open Wereld, Schone wereld*, want de wereld waarin we leven is een huis, waar deuren en vensters open staan. Door de deur komen nieuwe mensen binnen die meestal op doortocht zijn en weer vertrekken. Maar er zijn er ook die blijven en het leven in huis veranderen. Ook de kerk is al lang geen gesloten huis meer. Ook daar circuleren mensen en gedachten. En omdat het goed is om de nestwarmte van vroeger te delen met anderen, wordt de wereld schoner.

De opbrengst van het feest gaat dit jaar naar het project "Ik help een kind" van Protestantse Solidariteit en via de Wereldraad van kerken naar Chili voor de wederopbouw na de grote aardbeving dit voorjaar.

Meer informatie over het programma en de mogelijkheid tot inschrijving voor de eetfestijnen op beide dagen vindt u op de website: www.geuzenfeest.be.

We rekenen erop dat we u met familie en vrienden op ons feest mogen verwelkomen. Kom de zondag bij en met ons vieren!

Concert in Menen

21 augustus 2010 om 20.00u.

Adres : protestantse kerk, Stationsstraat 86 - 8930 Menen

Verhuisbericht

De predikant van de gemeente Genk, ds. Arie POLDERVAART, heeft een nieuw adres : Oosterwennel 43 - 3600 Genk
GSM 0493/17.30.51

Tweede Oecumenische *Kirchentag* in München - een impressie.

“Damit ihr Hoffnung habt”

De Duitse algemene kerkvergadering, beter bekend als *Kirchentag*, sloeg dit jaar haar tenten op in München. De Katholieke Kerk en de Evangelische Kerk in Duitsland omarmden elkaar voor deze tweede oecumenische editie. Het document dat ten grondslag ligt aan beide oecumenische *Kirchentage*, de 1ste in Berlijn (2003) en de 2de in München, heet de *charta oecumenica*. Vertegenwoordigers van de CEC (Conferentie van Europese Kerken) en van de Europese Bisschoppenconferentie ondertekenden deze tekst in 2001. Met de charta verplichten christelijke kerken zichzelf aan oecumene te doen, hoe hobbelig de wegen ook mogen zijn. Oecumene blijkt steeds een kwestie van volgehouden hoop: *“Damit ihr Hoffnung habt”* of Citaat 1 Petrus 1: 21 werd gekozen als het centrale thema van deze vijfdaagse in Beieren.

Meer dan 100.000 gelovigen schaalden zich in München rond de hoop die alle christenen gemeenschappelijk hebben. *Hoop als signaal voor bemoeiding in tijden van gebrokenheid en vertrouwenscrisis in de kerk. ... Die hoop maakt ons verantwoordelijk en geeft ons de mogelijkheden te handelen in de samenleving. Maar ons getuigenis en engagement kan maar geloofwaardig zijn wanneer we zoeken naar de zichtbare eenheid van alle christenen*, zo klonk het in de programmabrochure. Die eenheid was al snel zichtbaar op woensdagavond toen

55.000 gelovigen samenkwamen voor de openingsdienst in eenheid van bidden en vooral zingen. Ook onze kerk had aan die veelheid en eenheid bijgedragen met een delegatie van vier: dr. Liagre, ds. Thienpont, ds. Rwamungu en ikzelf.

Allerlei podia, fora, lezingen, Bijbelstudies, muziek, markten en ontmoetingen stonden in het kader van vier hoofdthema's: 'verantwoordelijk handelen' (christen zijn in de wereld), 'samen leven' (christen zijn in de samenleving), 'zoeken en vinden' (christen zijn met een veelvoud aan oriënteringen) en tenslotte 'geloof leven' (christen zijn in een veelvoud van kerken).

Feest van de superlatieven

“Feest van de superlatieven”, zo noemde één van de sprekers deze dagen en met superlatieven begon ook de openingsdienst op woensdag; alles en iedereen die iets betekende in de oecumene én de samenleving in Beieren was aanwezig. Ik herinner me mooie liederen, meegezongen door duizenden mensen op de plaats waar in oktober de *Oktoberfesten* - massale bierfeesten - gehouden worden onder het goedkeurend oog van het kolosale standbeeld Vrouwe Bavaria. De vroege avond opende, net voor de dienst, met een voorgelezen groetwoord van Paus Benedictus XVI die ooit in München resideerde. Dit viel op, want met de vorige oecumenische *Kirchentag* bleek dit te ontbreken, zo werd me althans ingefluisterd.

Tijdens de dienst kregen we een preek in dialoog tussen Erzbischof dr. Reinhard Marx - hij schreef onlangs een boek over humaniteit in christelijk perspectief met de verrassende titel *Das Kapital* - en Landesbischof dr. Johannes Friedrich. Oord van hoop, dat zou München zijn de komende dagen, niet alleen hoop op oecumene, maar ook hoop dat het machtsmisbruik in de Katholieke Kerk zou stoppen en volgens de burgemeester van München de hoop dat christenen en kerken iets kunnen laten uitstralen van die hoop op politiek niveau.

Zelfs de president van Duitsland Horst Köhler be-

nadrukte het belang van kerk en geloof voor de samenleving. Ongelooflijk om zoveel mensen bij elkaar te zien staan rond een gigantisch kruis, opgericht in het midden van de stad. Een stad in het katholieke Beieren overspoeld door oecumenische christenen...

Hemelvaartsdag werd ingezet met een eredienst - Erzbischof en Landesbischof opnieuw zij aan zij. Hier beroeren hemel en aarde zich, zo klonk het thema. Tijdens die oecumenische beroering ging het regenen; de aarde opende zich voor de hemel en zo zou het vijf dagen lang blijven. Donderdagmiddag ontmoette onze delegatie de *Evangelische Kirche im Rheinland (EKiR)* die ons Belgen had uitgenodigd voor ÖKT 2010. Twee dagen later genoten we op uitnodiging van de EKiR en de Reformierter Bund van een gesprek met minderheidskerken uit de hervormde traditie in Europa: we deelden onze oecumenische ervaringen met kerken uit Hongarije, Tsjechië, Polen. *"Minderheidskerken leven niet van het getal maar van hun gewicht, vermits christenen niet geteld maar gewogen worden"*, zo klonk het enthousiast. Trouwens, *"in een pluralistische samenleving zijn alle kerken een minderheid"* aldus Prof. Garrone uit Italië.

Dr. Guy Liagre tekende samen met andere kerkelijke vertegenwoordigers de afspraak tot de erkenning van de Noord-Westgroep als regionale groep binnen de GEKE (Gemeenschap van Evangelische Kerken in Europa). 's Avonds konden we samen Avondmaal vieren op Europees niveau met een preek van de Waldenzen uit Rome.

Markt van mogelijkheden

Aan de rand van de stad bevond zich de 'markt van mogelijkheden': van christelijke cafés tot stude-

ren in Israël. Grote namen gaven lezingen in de Agora: Hans Küng, Elisabeth Schüssler-Fiorenza én opvallend veel politici (!) - ministers en parlementsvoorzitters - uitgenodigd om de dagelijkse Bijbelstudies te leiden. Jazz für Gott: elke avond vult muziek de Münchense straten: jazz, gospel, soul, reggae, én orgel in de kerken, maar niet zonder saxofoons en mooie stemmen... en ook wel Bayerische Kapelle in *Lederhosen* - onze fanfares - en alpenhoorns!

Agapèviering

Vrijdagavond nam ik samen met meer dan 10.000 mensen deel aan een orthodoxe vesperdienst. Brood werd met elkaar gedeeld - artoklasia heet het in de orthodoxe traditie - als teken, zo bleek uit de inleiding, van vervulde hoop. Deze agapèviering werd georganiseerd door de oudste orthodoxe kerk van Duitsland, de Salvatorkirche in München. Deze vesper heb ik als de meest concrete gestalte van oecumene tijdens de Kirchentag ervaren, hoewel duidelijk benadrukt werd dat het geen Avondmaalsdienst was maar eerder een viering van gemeenschap.

Dachau

Het regende ook in Dachau. Het concentratiekamp ligt vlakbij München en werd in het programma van de Kirchentag opgenomen. Drie kerken: een katholieke, een protestantse en een orthodoxe én een Joodse gedenkplaats kun je in het kamp bezoeken: alle tekenen van hoop op een plaats waar onmenselijkheid een dieptepunt bereikte. De *Evangelische Kirche* heet "Verzoeningskerk": een gebouw met een bijzondere architectuur. Psalm 130 *"Uit de diepte roep ik tot U Heer"* werd gekozen als leidraad voor het gebouw. Daarom ligt de ruimte waar de Bijbel opengaat onder de grond.

Alle lof en bewondering waarmee de Duitse kerken samen met de stad München deze Kirchentag met bijna feilloze precisie hebben georganiseerd en tot een goed einde hebben gebracht; indrukwekkend.

De ÖKT 2010 opende met het zuivere hart waartoe Petrus (1 Petrus 1: 3-25) ons oproept en sloot met het juichende hart dat Maria doet zingen (Lucas 1: 46-55).

ds. Edwin DELEN, woordvoerder NL VPKB.

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-informatie zomer 2010

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag om 19.05u.

Productie Frank MARIVOET

7 juli Mens voor de mensen zijn :
Wie is mijn naaste ?

Na de zomeronderbreking in juli en augustus is de eerste uitzending op de radio op woensdag 8 september.

Contact: Frank Marivoet
Celestijnenlaan 7/21
3001 Heverlee

Website: <http://www.vpkb.be/pro>

Verenigde Protestantse
Kerk in België
vpkb.be

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Bea Baetens
ds. Edwin Delen
ds. Ernst Veen
dr. Dick Wursten

Redactieadres:

Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-510 61 74
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Website :

<http://www.vpkb.be>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 euro
- Groepsabonnement: 12,50 euro
(vanaf minimum 5 exemplaren naar
éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de Verenigde Protestantse Kerk in België, Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel.

IBAN BE29 0680 7158 0064
BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende Kerkmozaïek :

4 augustus 2010.